

Els òbols de Girona del temps de Ferran II

F. DOMINGO SELLART

Les encunyacions de moneda local fetes per la ciutat de Girona en les darres del segle XV foren especialment conegudes per Botet i Sisó, que ens dona amplíssima informació en la seva magna obra *Les monedes catalanes*.¹

D'aquesta obra extraïem que a l'empara de la llicència obtinguda de l'Infant Enric el 25 de juny del 1482 per a fabricar dues-centes lliures de menuts, es fabricaren també òbols, ja que a l'entrega de peces encunyades realitzada el dia 23 d'agost d'aquell any hi figuren 10 lliures, 17 sous i 8 diners en «*obolos sive maylles*».

D'altra part sabem que el dia 4 d'agost de 1483, s'obrí la caixa on es desaven els encunys, (per tal de procedir a l'encunyació autoritzada el 21 de juliol de 1483) la qual contenia entre altres «*altre encuny de batre de les maylles derrerament batudes*».

Amb aquestes dues notícies sobre encunyació d'òbols a Girona, que ens dona Botet i Sisó, sabem que s'encunyà una petitíssima quantitat d'òbols, però no sabem amb quins tipus foren encunyats. Hem de suposar que es varen emprar els mateixos tipus de menuts, és a dir una G gòtica en una cara i l'escut en cairó amb les armes de Girona a l'altra. Aquests òbols no ens són actualment coneguts.

Botet, en un text inèdit escrit a finals del segle XIX anomenat *Numismàtica Gironina*, en un full solt intercalat a la pàgina 69, transcriu un document que es troba al full 50 del *Lligall I de Moneda de l'Arxiu Municipal de Girona*, que diu així: «*Dicta die (22 de novembre de 1483) honorabili Bernardus de belloch, ffranciscus camos, Antonius Ginesta, Poncius Julia et Petrus Carles Jurati anni presentis Civitatis Gerunde, ordinarunt quod cudantur de presenti in dicta Civitate quinqu-*

1. JOAQUIM BOTET I SISÓ, *Les monedes catalanes*. Volum II. Barcelona, 1909.

ginta libre obolorum vigore licencie cuius vigore nunc cuduntur minuti, que ordinatio fuit facta ts (?) presente me notarii et testis prefatis»

i copia un dibuix, que hi ha al damunt i al marge esquerre del document, d'una petita moneda que mostra en una de les cares un escut reial en cairó (poc clar), i a l'altra una creu d'extrems eixamplats amb un punt a cada angle. Botet ens diu que aquest és el tipus dels òbols que es manava encunyar. Per aquest document sabem, doncs, que s'ordenava l'encunyació de cinquanta lliures d'òbols d'acord amb la llicència obtinguda de l'Infant Enric el 6 d'octubre de 1483 d'encunyar 400 lliures de menuts.

A *Les monedes catalanes*, Botet ens informa d'aquest document, i ens diu que el dibuix no podia correspondre al tipus dels òbols ja que creia més lògic que aquests tinguessin els mateixos tipus dels diners, i que només se'n distingissin pel pes i el mòdul.

Últimament, hem tingut la fortuna de conèixer una petita moneda que s'ajusta a la descripció, excepció feta de què les armes no són les reials sinó les de Girona. Crusafont, a «La moneda catalana local (s. XIII-XVIII)»,² a la nota número 6 de la pàgina 173, ja ens advertia d'aquesta possibilitat. Aquesta moneda correspon a la següent descripció:

Anvers: Escut en cairó amb les armes de Girona. Un punt a cada buit. Orla triple? de punts (no es veu la més exterior). la central de punts més grossos i més separats.

Revers: Creu d'extrems eixamplats amb un punt a cada angle. Triple orla de punts, la central de punts més grossos i més separats.

És de billó, pesa 0,31 gr., i el diàmetre és de 9 mm.

Creiem que no es pot pas dubtar que aquest òbol pertany a aquesta emissió (llicència del 6 d'octubre de 1483, i ordre del 22 de novembre del 1483), però cap la possibilitat que els tipus d'aquesta emissió fossin els mateixos que els de l'emissió de llicència del 25 de juny de 1482.

El fet que en el document on s'ordena l'encunyació d'òbols hi figuri un dibuix amb els tipus que havien de tenir, ens fa pensar en un canvi de tipus respecte a la primera encunyació, ja que com diu Crusafont² «atesa la tosquedat dels senyals de Girona d'aquest primer període hauria estat molt difícil sense un canvi de tipus de distingir diners d'òbols».

2. MIQUEL CRUSAFONT I SABATER, *La moneda catalana local (s. XIII-XVIII)*, Barcelona, 1990.